

ACHEMA KONCERNO "ACHEMOS GRUPĖ" NARĖ	Saugos duomenų lapas pagal 1907/2006 EB, 1272/2008 EB	Puslapis 1/5 Peržiūrėta: 2010-04-06
---	--	--

25 % AMONIAKAS (AMONIAKO VANDUO)

1. CHEMINĖS MEDŽIAGOS/PREPARATO IR BENDROVĖS/ĮMONĖS PAVADINIMAS	
Cheminės medžiagos/preparato pavadinimas	25 % AMONIAKAS (AMONIAKO VANDUO)
Sinonimai	Amoniaکو hidroksidas, vandeninis amoniako tirpalas
Cheminė formulė	NH_4OH (H_3NO)
ES indekso Nr. (priedas 1)	007-001-01-2
EC (EINECS) Nr.	215-647-6
CAS Nr.	1336-21-6
REACH arba NPR Nr.	Nežinomas
Cheminės medžiagos/preparato paskirtis	Naudojamas kaip azotinė trąša, trąšų gamyboje ir kitose pramonės srityse
Bendrovės/įmonės pavadinimas	AB "Achema"
Adresas	Jonaulukio k., Ruklos sen., 55350 Jonavos r., LR
Telefonas, faksas	+370 349 56323
Telefonas skubiai informacijai suteikti	+370 349 56465
Elektroninio pašto adresas	ausrute@achema.com
Apsinuodijimų informacijos ir kontrolės biuro telefonas	+370 52362052

2. GALIMI PAVOJAI	
Klasifikavimas	C: R34, N: R50, GHS09: H314, H400, H335 (plačiau 16 skiltyje)
Pavojai, susiję su užsidegimo arba sprogimo galimybe	Amoniaکو vanduo nedegus, nesproguis skystis, tačiau esant degazacijai, gamybinėse patalpose, gali susidaryti sprogios amoniako garų koncentracijos. Amoniaکو dujos su oru sudaro sprogius mišinius, sprogaus mišinio koncentracija 15-28%.
Pavojai žmonių sveikatai, galimo poveikio pasekmės	Amoniaکو vanduo smarkiai dirginanti medžiaga, esant mažoms koncentracijoms, sukelia dusulį ir akių ašarojimą; esant didelėms koncentracijoms stipriai sudirgina akis, nudegina gleivinę, atsiranda galvos svaigimas, dusulys.
Pavojai aplinkai ir galimos žalos pasekmės	Labai toksiškas vandens organizmams

3. SUDETIS/INFORMACIJA APIE KOMPONENTUS						
Cheminis pavadinimas	CAS Nr.	EINECS Nr. ELINECS Nr.	Koncentracija (%) produkto masės (tūrio)	Pavojingumo simboliai piktogramos, pavojaus kategorijos	Rizikos frazės, pavojingumo frazės	
Amoniaکو vanduo	1336-21-6	215-647-6	Ne mažiau 25	<div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div style="text-align: center;"> C N </div> <div style="text-align: center;"> GHS09 GHS05 </div> </div>	R34, R50, H314, H400, H335 (plačiau 16 skiltyje)	
Vanduo	-	-	Likusi dalis	-	-	

4. PIRMOSIOS MEDICINOS PAGALBOS PRIEMONĖS	
Bendrai	Skubiai suteikti pirmąją pagalbą ir gydytojo apžiūrą. Nukentėjusį kuo skubiau išgabenti iš pavojingos zonos. Saugos dušai ir akių plovimo priemonės turi būti šalia darbo vietos.
Įkvėpus	Nukentėjusį išveskite iš pavojingos zonos, duoti kvėpuoti deguonies. Kviesiti gydytoją.
Patekus ant odos	Tuo pat nuplaukite dideliu kiekiu vandens arba 0.5% boro rūgšties tirpalu. Kreipkitės į gydytoją.
Patekus į akis	Kruopščiai praskalaukite bent 15 minučių akis vandeniu (plaunant vandeniu akių vokas turi būti atmerktas). Kreipkitės į gydytoją.
Prarijus	Vėmimo neskatinti, burną skalauti vandeniu, gausiai gerti vandenį. Kvieskite gydytoją.
Priemonės, kurių gali imtis tik gydytojas	Duoti kvėpuoti deguonies. Medicininė priežiūra 48 val. dėl galimos plaučių edemos.

5. PRIEŠGAISRINĖS PRIEMONĖS	
Tinkamos gaisro gesinimo priemonės	Purškama vandens srovė, putos, anglies dioksidas (CO_2), milteliai.
Gesinimo priemonės, kurių negalima naudotis saugos sumetimais	Nėra.
Degimo metu išsiskiriančios pavojingos medžiagos, pavojingi degimo produktai, pavojingos dujos	Azoto oksidai, kenksmingi dūmai.
Speciali apsaugos įranga, skirta gaistrininkams	Vilkti specialią aprangą, naudoti kvėpavimo aparatus.

6. AVARIJŲ LIKVIDAVIMO PRIEMONĖS	
Kolektyvinės ir asmeninės apsauginės priemonės	Didelio išsiviejinimo atveju-autonominis kvėpavimo aparatas ir viso kūno

 ACHEMA KONCERNO "ACHEMOS GRUPĖ" NARĖ	Saugos duomenų lapas pagal 1907/2006 EB, 1272/2008 EB	Puslapis 2/5 Peržiūrėta: 2010-04-06
---	--	--

25 % AMONIAKAS (AMONIAKO VANDUO)

	<p>apsauginis kostiumas. Evakuoti žmones iš pavėjinės teritorijos, jei tai saugu. Jei evakuoti nesaugu, pasilikti patalpose, uždaryti langus, išjungti ventiliaciją bei elektros prietaisus, pašalinti uždegimo šaltinius. Vengti kontakto su išsiliesiusiu produktu ar užterštais paviršiais. Dėvėti asmenines apsaugos priemones. Išvesti neturinčius apsaugos asmenis.</p>
Aplinkosaugos priemonės	<p>Saugoti, kad nepatektų į kanalizaciją, paviršinius ir požeminius vandenis. Informuoti aplinkosaugos tarnybas.</p> <p>Laiku atlikti taros techninius patikrinimus, naudoti tvarkingą, hermetišką tarą su saugos vožtuvu. Išsipyliusią medžiagą skiesti vandeniu, neutralizuoti su 5% acto rūgšties tirpalo pagalba, susmalti į uždarytą talpą ir panaudoti trąšų gamyboje. Užterštą dirvožemį surinkti į uždarytą konteinerį ir perduoti atliekų tvarkytojams.</p>
7. NAUDOJIMAS IR SANDĖLIAVIMAS	
Reikalavimai ir rekomendacijos naudojimui	<p>Gamybinėse patalpose ir laboratorijose, kuriose dirbama su amoniako vandeniu, nesusikauptų kenksmingas medžiagų kiekis, turi būti įrengta tiekiamoji-ištraukiamoji ventiliacija pagal STR 2.09.02. Vartotojas privalo produkciją laikyti hermetiškoje talpoje su saugos vožtuvu, turėti rezervinę talpą. Išsiliesiusią medžiagą skiesti vandeniu ir surinkti į kitą talpą. Dirbti tik su asmeninėmis apsaugos priemonėmis.</p>
Reikalavimai sandėliavimui	<p>Sandėliuoti sandariai uždaroje talpoje; vėsioje, gerai ventiliuojamoje patalpoje; saugoti nuo šilumos ir užsidegimo šaltinių; nerūkyti sandėliavimo patalpoje.</p>
Netinkamos (nesuderinamos) kartu sandėliuoti cheminės medžiagos	<p>Degios dujos, tepalai, medžiagos sukeliančios kibirkščiavimą, stiprios rūgštys, gyvsidabris. Amoniakas ardo varį, cinką, aliuminį, kadmiį ir jų lydinis.</p>
Nurodymai dėl ribinio cheminės medžiagos, preparato kiekio, galimo sandėliuoti nurodytomis sąlygomis	<p>Neįrengiamas</p>
Reikalavimai cheminės medžiagos, preparato pakuotei	<p>Vartotojo pakuotė (statinės, konteineriai, cisternos iš nerūdijančio plieno, mažanglio plieno, polietileno, polipropileno) turi būti švari, techniškai tvarkinga ir tinkama amoniako vandens pervežimui. Pagal įmonės standartą IST 1556667399-05 "Amoniakų vanduo".</p>
Konkretus naudojimo būdas	<p>atvirkščios produkcijos klientas turi turėti filtruojančią A2B2E2K2 arba analogiškos markės dujų kaukę.</p>
Papildoma informacija	
8. POVEIKIO PREVENCIJA/ASMENS APSAUGA	
Poveikio ribiniai dydžiai darbo aplinkoje	<p>Ilgalaikio poveikio ribinis dydis (IPRD)-20ppm= 14 mg/m³ (8 val pagal NH₃), trumpalaikio poveikio ribinis dydis (TPRD)-50ppm= 36 mg/m³ (15 min pagal NH₃), Lietuvos higienos norma HN 23.</p>
Techninės priemonės	<p>Vietinė ištraukiamoji ventiliacija, dušai, garsinė-šviesinė signalizacija, darbo aplinkos oro kontrolės matavimo prietaisai.</p>
Kvėpavimo takų apsauginės priemonės	<p>Filtruojančios A2B2E2K2 arba analogiškos markės dujų kaukės.</p>
Rankų ir odos apsauginės priemonės	<p>medvilninės pirštinės.</p>
Akių apsauginės priemonės	<p>Cheminiai akiniai, spec.stiklo skydeliai.</p>
Kitos odos apsauginės priemonės (darbo drabužiai, avalynė ir kt.)	<p>Tankios medvilnės kostiumas (švarkas, kelnės), spec.batai.</p>
Asmens higienos priemonės	<p>Dirbti su švairiais darbo drabužiais, baigus darbą nusiprausti, rankas nusiplauti su muilu, persirengti. Darbo drabužius laikyti atskirai.</p>
9. FIZIKINĖS IR CHEMINĖS SAVYBĖS	
Agregatinė būseną, spalva	<p>Skaidrus, bespalvis arba gelsvas skystis</p>
Kvapų	<p>Aštrus</p>
Vandenilio jonų koncentracijos vertė, pH	<p>11,7</p>
Virimo temperatūra/virimo temperatūros intervalas	<p>38°C 101,3 kPa (25% NH₃)</p>
Plūpsnio temperatūra	<p>Nėra</p>
Degumas (kietų medžiagų, dujų)	<p>Degus pagal dujinį amoniaką</p>
Sprogtamumas (pagal dujų NH ₃)	<p>Žemutinė riba, tūrio %: 16% tūrio konc. ore ribose prie 0°C temperatūros,</p>
	<p>Viršutinė riba, tūrio %: 28% tūrio konc. ore ribose prie 0°C temperatūros.</p>
Oksidacinės savybės	<p>Nežinomos</p>
Garų slėgis	<p>127,5 kPa</p>
Santykinis tankis	<p>0,907 g/cm³, prie 20°C temperatūros</p>
Tirpumas vandenyje	<p>Vandenyje tirpus</p>
Pasiskirstymo koeficientas: n-oktanolis/vanduo	<p>Ne taikomas</p>
Klampa	<p>Ne pasiekiamas</p>
Garų tankis	<p>0,771 kg/m³</p>
Garavimo greitis	<p>Nežinomas</p>
Užšalimo/lydymosi temperatūra	<p>-56°C/-77°C (25% NH₃)</p>
Savaiminio užsiliepsnojimo temperatūra	<p>650°C</p>
Molekulinis svoris	<p>35,045 kg/kmol</p>

 ACHEMA KONCERNO "ACHEMOS GRUPĖ" NARĖ	Saugos duomenų lapas pagal 1907/2006 EB, 1272/2008 EB	Puslapis 3/5 Peržiūrėta: 2010-04-06
---	--	--

25 % AMONIAKAS (AMONIAKO VANDUO)

10. STABILUMAS IR REAKTINGUMAS	
Cheminis stabilumas ir pavojingos cheminės reakcijos Vengtinios sąlygos Vengtinios medžiagos Pavojingi skilimo produktai Stabilizatorių reikmė Egzoterminės reakcijos galimybė Nestabilių skilimo produktai	<i>Normaliomis sąlygomis stabilus ir nėra.</i> <i>Konteinerio šildymas arba mechaninis sandarumo pažeidimas.</i> <i>Degias ir greitai užsidegančios medžiagos, varis, vario lydiniai, galvanizuota geležis, cinkas.</i> <i>Amoniakas</i> <i>Nereikalinga</i> <i>Egzoterminė reakcija vandeniu, rūgštini, išsiskiria šiluma</i> <i>($\text{NH}_3 + \text{H}_2\text{O} = \text{NH}_4\text{OH} + 33,52 \text{ kJ}$)</i> <i>Nėra.</i>

11. TOKSIKOLOGINĖ INFORMACIJA					
Toksikokinetika, metabolizmas ir pasklidimas Ūmus toksiškumas	Nepasiekiamas				
	Ingrediento pavadinimas	Bandymas	Rūšis	Būdas	Rezultatas
	amoniako hidroksidas	ūmus toksiškumas, prarijus	žiurkė	prarijus	350 mg/kg
	amoniakas	ūmus toksiškumas, įkvėpus	pelė, žiurkė	įkvėpus	LC50=2940-13770 mg/m ³
Dirginimas	Nepasiekiamas				
Chroniškas kancerogeniškumas	Nepasiekiamas				
Kancerogeniškumas	Joks poveikis nenustatytas pagal IARC (Tarptautinė vėžio tyrimų agentūra)				
Mutageniškumas	Amoniakas nėra mutageniškas pagal Ames Salmonella testą				
Toksiškumas reprodukcijai	Nenustatytas				

12. EKOLOGINĖ INFORMACIJA				
Ekotoksiškumas	Ingrediento pavadinimas	Bandymas	Trukmė	Rezultatas
	Amoniakas (vandeninis amoniako chloridas)	ūmus toksiškumas bestuburiams (Daphnia)	48 val	LC50: 101 mg/l
		Žuvis		LC50: 1.60-1.96 mgNH ₃ /l
Mobilumas	<i>Laisvas (nejonizuotas) amoniakas paviršiniame vandenyje yra labai toksiškas vandens organizmams. Didėjant vandens pH (šarminumui) virš 7,5, didėja nejonizuoto amoniako lygis. Tačiau, amonio jonas, kuris vyrauja daugumoje vandenų, nėra toksiškas. Vandens užterštimo amoniaku atveju, susidarys amonio druskos nesukels toksiškos grėsmės. Labai tirpus vandenyje. NH₄⁺ joną absorbuoja dirvožemis. Biodegradacijos būdas: nitrifikacija. Dirvožemyje amoniaką mikroorganizmai greitai oksiduoja iki nitrato jono. Vandenyje amoniaką gali nitrifikuoti mikroorganizmai arba absorbuoti sedimentinės dalelės ir koloidai. Atmosferoje amoniakas skaidosi fotolizės procese arba jį neutralizuoja rūgštūs oro teršalai. Potencialus žemas</i>			
Išsilaikymas (biodegradacija)				
Bioakumuliacija				
Nuolatinio bioakumulacinio toksiškumo (PBT) vertinimo rezultatai	Nežinomi			
Kiti neigiami efektai	Nežinomi			

13. ATLIKŲ TVARKYMAS	
Atliekos kodas Atliekos tvarkymo būdai Užterštų pakuočių tvarkymo būdai	<i>03 02 06 amoniako hidroksidas (komisijos sprendimas 2000/532/EC)</i> <i>Cheminė medžiaga į įmonės tarą nepakuojama. Išsipilusių medžiagų skiesti vandeniu, surinkti į uždara, rezervinę talpyklą ir panaudoti tolesnėje gamyboje.</i> <i>Užterštus specialios paskirties indus plauti vandeniu. Panaudotą plovimo vandenį skaidyti mikroorganizmais arba naudoti kaip amoniako vandenį. (žr. 7 skyrių).</i>

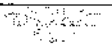
 ACHEMA KONCERNO "ACHEMOS GRUPE" NARĖ	Saugos duomenų lapas pagal 1907/2006 EB, 1272/2008 EB	Puslapis 4 / 5 Peržiūrėta: 2010-04-06
--	--	--

25 % AMONIAKAS (AMONIAKO VANDUO)

14. INFORMACIJA APIE GABENIMĄ					
Norminio dokumento pavadinimas	Cheminės medžiagos, preparato pavadinimas	Pavojingo krovinio kodas	Pavojingumo klasė	JT (UN) numeris	Pakuotės grupė
ADR/RID, ADNR IMGD	25% Amoniakas	80	8	JT (UN) 2672	III
					

Kai parduodamo amoniako vandens kiekis neviršija 1000 l transporto vienetui ADR reikalavimai taikomi nepilnai, kaip numatyta 2001 m. restruktūrizuotos ADR redakcijos 1.1.3.6.3 skirsnyje.

15. INFORMACIJA APIE REGLAMENTAVIMĄ	
Teisės norminiai aktai, reglamentuojantys cheminės medžiagos, preparato klasifikaciją, ženklimą, naudojimo ribojimą, darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimus, ribines vertes darbo aplinkoje, atliekų tvarkymą ir kt.	<p>Pagal galiojančią "Pavojingų cheminių medžiagų ir preparatų klasifikavimo ir ženklavimo tvarką";</p> <p>Pagal higienos normą HN 23 "Cheminių medžiagų profesinio poveikio ribiniai dydžiai.Matavimo ir poveikio vertinimo bendrieji reikalavimai";</p> <p>Pagal galiojančius "Darbuotojų apsaugos nuo cheminių veiksnių darbe nuostatus" ir "Darbuotojų apsaugos nuo kancerogenų ir mutagenų poveikio darbe nuostatus";</p> <p>Pagal higienos normą HN 36 "Draudžiamos ir ribojamos medžiagos";</p> <p>Pagal galiojančią "Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymą";</p> <p>Pagal galiojančią "Lietuvos Respublikos nuodingųjų medžiagų kontrolės įstatymą";</p> <p>Pagal galiojančias "Atliekų tvarkymo taisykles";</p> <p>Pagal galiojančias "Lietuvos Respublikos parduodamų daiktų (prekių) ženklavimo ir kainų nurodymo taisykles";</p> <p>Pagal galiojančią įmonės standartą [ST 156667399-05;</p> <p>Klasifikavimas pagal 67/548 EEB, 1272/2008 EEB, ženklinimas pagal 1272/2008 EEB.</p>
Informacija, nurodyta cheminės medžiagos preparato pakuotės (taros) etiketėje (gabenamoji pakuotė ženklinama pagal (EB) Nr.1272/2008 bei ADR)	<p>cheminės medžiagos indekso Nr.007-001-01-2;</p> <p>cheminės medžiagos identifikacijos EB Nr.215-647-6;</p> <p align="center"> </p> <p>pavojaus piktograma GHS09</p> <p>pavojaus ženklas Nr.8, JT Nr.2672 pagal ADR</p> <p>signalinis žodis "Pavojinga";</p> <p>pavojingumo frazės: H314, H400, H335</p> <p>atsargumo frazės: prevencinės-P260, P264, P280;</p> <p>atoveikis-P301+P330+P331, P303+P361+P353, P363, P304+P340, P310, P321, P305+P351+P338,</p> <p>sandėliavimas-P405 (plačiau 16 skiltyje);</p> <p>vaizdinis ženklas Nr.3 "Į viršų" pagal LST EN ISO 780; EB etiketė.</p>
16. KITA INFORMACIJA	
R, H frazių ir skaitmeninių ženklų sąrašas (pagal 2, 3, 15 skiltis)	<p>R34 Nudegina;</p> <p>R50, H400 Labai toksiškos vandens organizmams;</p> <p>H314 Smarkiai nudegina odą ir pažeidžia akis;</p> <p>H335 Gali dirginti kvėpavimo takus.</p>
P frazių ir skaitmeninių ženklų sąrašas (pagal 15 skiltį)	<p>P260 Neįkvėpti garų;</p> <p>P264 Po naudojimo kruopščiai nuplauti rankas;</p> <p>P280 Mūvėti apsaugines pirštines/dėvėti apsauginius drabužius/naudoti akių (veido)apsaugos priemones;</p> <p>P301+P330+P331 PRARIJUS: išskalauti burną, NESKATINTI vėmimo;</p> <p>P303+P361+P353 PATEKUS ANT ODOS (arba ant plaukų): nedelsiant nuvalyti/pašalinti visus užterštus drabužius, odą nuplauti vandeniu/dūrių šaltu vandeniu;</p> <p>P363 Užterštus drabužius išskalbti prieš vėl juos apsivelkant;</p> <p>P304+P340 [KVĖPUS: išnešti nukentėjusį į gryną orą; jam būtina ramybė ir padėtis, leidžianti laisvai kvėpuoti];</p> <p>P310 nedelsiant skambinti Į APSINUODIJIMŲ KONTROLĖS IR INFORMACIJOS BIURĄ arba kreiptis į gydytoją;</p> <p>P321 Specialus gydymas: patekus ant odos galima plauti 0,5% boro rūgšties tirpalu;</p> <p>P305+P351+P338 PATEKUS Į AKIS: atsargiai plauti vandeniu kelias</p>

 ACHEMA KONCERNO "ACHEMOS GRUPĖ" NARĖ	<i>Saugos duomenų lapas pagal 1907/2006 EB, 1272/2008 EB</i>	<i>Puslapis 5 / 5 Peržiūrėta: 2010-04-06</i>
---	---	---

25 % AMONIAKAS (AMONIAKO VANDUO)

	<i>minutes, išimti kontaktinius lęšius, jeigu jie yra ir jeigu lengvai galima tai padaryti. Toliau plauti akis; P405 Laikyti užrakintą.</i>
ADR RID ADNR IMDG LC50	<i>Europos sutartis dėl pavojingų krovinių tarptautinių vežimų keliais. Pavojingų krovinių tarptautinių vežimo geležinkeliais taisyklės. Susitarimas dėl pavojingų prekių vežimo Reino upe. Tarptautinis pavojingų krovinių gabenimo jūra kodeksas. Vidutinė mirtina koncentracija 50% tiriamos produkcijos.</i>

Šiame saugos duomenų lape pateikti duomenys turi būti prieinami visiems, kurių darbas yra susijęs su chemine medžiaga, preparatu. Duomenys atitinka mūsų turimas žinias ir yra skirti apibūdinti cheminį produktą saugos ir sveikatos darbe, aplinkos apsaugos aspektais. Saugos duomenų lapo informacija bus papildyta atsiradus naujų duomenų apie cheminės medžiagos, preparato poveikį sveikatai ir aplinkai, apie prevencijos priemones pavojams sumažinti arba jiems visiškai išvengti. Saugos duomenų lape pateikta informacija neatskleidžia kitų specifinių cheminės medžiagos, preparato savybių.